

РЕЦЕНЗИЯ

от Маргарита Тодорова Терзиева – професор, доктор на педагогическите науки, доктор по филология в Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор“

по: област на висше образование 1. Педагогически науки
професионално направление 1.2. Педагогика
докторска програма „Предучилищна педагогика“

Автор: Маринка Чанева Иванова

Тема: Иновативни образователни технологии в подготовката на децата за училище

Научен ръководител: проф. д-р Виолета Кюркчийска – ШУ „Епископ Константин Преславски“

Общо описание на представените материали

Със заповед № РД-16-270 от 17.12.2025 г. на Ректора на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ (ШУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Иновативни образователни технологии в подготовката на децата за училище“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма. „Предучилищна педагогика“. Автор на дисертационния труд е Маринка Чанева Иванова – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Предучилищно и начално образование“ с научен ръководител проф. д-р Виолета Кюркчийска. На първото заседание на научното жури ми е възложено да напиша рецензия.

Представеният от Маринка Чанева Иванова комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ШУ и включва следните документи:

- автобиография;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията и предоставени копия от тях;
- други придружаващи процедурата документи.

Кратки биографични данни за докторанта

Маринка Чанева Иванова е родена на 19 юни 1974 година. През 1996 година завършва бакалавърска степен в ШУ „Епископ Константин Преславски“ със специалност „Предучилищна педагогика“. Има следдипломна квалификация по начална училищна педагогика – 1998 г. През 2011 г. завършва магистърска степен със специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“. Работи като старши учител в ДГ „Конче вихрогонче“ – гр. Шумен.

Притежава първа професионално-квалификационна степен от 2021 г. Докторант на ШУ „Епископ Константин Преславски“ от 2022 г. Участник в множество педагогически форуми, автор на публикации по педагогически проблеми и споделяне на добри практики.

Актуалност на тематиката

Търсенето на ефективен педагогически инструментариум при прилагането на нови образователни технологии е един от актуалните проблеми през първата четвърт на XXI век. Дисертационният труд се вписва в него със създаване на технологичен модел – авторска система от дидактични упражнения, описани в

критериалната рамка на изследването, които допринасят за развитието на различни компетентности.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, изводи и заключение, приноси, библиография и приложения. Общият обем е 223 страници, от които 205 са основен текст. Включени са 14 таблици, 63 фигури и 18 диаграми. Списъкът с литературните източници съдържа 84 заглавия, от които 54 на кирилица, 5 на латиница и 25 интернет позовавания. Над 60% от тях, без да се броят интернет източниците, са обнародвани през последните петнадесет години. Прави впечатление прецизният инструментален подход – още във въведението са посочени фигурите, таблиците, диаграмите, съкращенията.

В увода коректно са формулирани обектът, предметът, целта, задачите, хипотезата, методите на научното изследване.

В първа глава е направен преглед на нормативните документи и свързаната с тях педагогическа организация на работа в предучилищна възраст; на видовете готовност за училище; на прилагането на активните образователни технологии във визираната среда; обяснена е иновативната им същност, като на места се стига до излишни подробности.

Във втора глава е представен педагогическият дизайн на изследването – неговата организация; избраните критерии и показатели; описание на дейностите в авторската образователна технология, приложена в обучаващия етап.

Най-значима от гледна точка на съдържанието е описаната и анализирана изследователска работа в трета глава. Постигнатите резултати при експерименталната група са по-високи не само в статистически, но и в чисто педагогически аспект. Голяма част от децата демонстрират висока компетентност по всички критерии. В условията на обучаващия етап те са получили адекватни образователни стимули. Авторката стига до извода, че „комбинацията от иновативни образователни технологии е по-ефективна от традиционните методи“, което според нея доказва, че те „имат въздействие върху ефективността на усвояване

на знания и формиране на ключовите компетентности на децата в подготовката за училище“.

Изводите са лаконично поднесени и акцентират върху убеждението, че държавните образователни стандарти съдържат опорни моменти, които позволяват прилагането на иновативни технологии във всички образователни направления.

Заклучението налага убеждението, че прилагането на нови образователни технологии е необходимост и актуална потребност за педагогическите колегии, обучаващи деца в предучилищна възраст.

Приложенията са пет на брой и съдържат както нормативно известен, така и авторски материал. Впечатлява индивидуалният картон за резултатите от проследяване на постиженията на децата в рамките на експерименталната дейност. Тук имам забележка относно съдържанието на въпросите към критерий 1 - „Езикови и говорни умения“, които биха могли да бъдат прецизирани.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите на дисертационния труд могат да се обособят в две групи – научно-теоретични и научно-приложни.

Научно-теоретични са:

Анализ на видовете готовност на децата за училище и пътищата за реализирането им.

Адаптация на образователни софтуерни ресурси за целите на обучението в детската градина и формулиране на идеи за тяхното приложение.

Към научно-приложните спадат:

Създаване и апробиране на авторската система от упражнения, която подпомага детските учители в процеса на формиране на разнопосочни компетентности.

Обогатяване на образователната среда чрез нетрадиционни педагогически подходи, които стимулират детското мислене и въображение.

С оглед на изложението може да се твърди, че научно-приложните приноси имат доминиращ характер в разработката.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите на докторант Маринка Иванова могат да бъдат класифицирани по вид (статии – 3), по място на публикуване (в годишници – 2; в сборници – 1); по език, на който са написани (всички са на български език). Те отразяват проблематиката на дисертационния труд.

Автореферат

Авторефератът е с обем от 55 страници и съдържа синтезирано изложение на темата, методологията и експерименталната част на изследването. Той отговаря на изискванията и отразява приносите на автора на дисертационния труд, постигнатите от него резултати.

Критични забележки и препоръки

Препоръчвам на докторант Маринка Чанева Иванова да търси по-представителни източници за публицистични изяви, като не се задоволява само с вътрешноуниверситетските издания.

Убедена съм, че ако части от дисертационния труд с научно-приложен характер бъдат публикувани в самостоятелно практическо пособие, те ще бъдат използвани активно от предучилищните педагози.

Въпроси към докторанта:

Има ли разлика в езиковите и говорните постижения на децата билингви от експерименталната група след приключване на експеримента в сравнение с монолингвалните деца?

Могат ли глогстер приказките да бъдат добър образователен инструмент в езиковата подготовка на билингвални деца от предучилищна възраст?

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научно-теоретични и научно-приложни резултати, които представляват значим принос в науката и отговарят на всички

изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ШУ „Епископ Константин Преславски“.

Съдържанието му показва, че докторант Маринка Чанева Иванова притежава необходимите теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Педагогика“.

Давам своята положителна оценка за проведеното изследване и предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Маринка Чанева Иванова в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2 Педагогика, докторска програма „Предучилищна педагогика“.

21 януари 2026 г.

Рецензент:
/проф. дпн Маргарита Терзиева/